

Dashiell Hammett (27. 5. 1894 Saint Mary's County, stát Maryland – 10. 1. 1961 New York)

Americký spisovatel, inspirativní zakladatel *drsné školy* (*hardboiled fiction*) detektivního žánru.

Rodina, z níž Dashiell Hammett pocházel, byla částečně francouzského původu (*Dashiell* = z fr. příjmení *d'Chiel*); žila především ve městech Philadelphii a Baltimore. Hammett již od 13 let místo školy pracoval, a přispíval tak do skrovného rodinného rozpočtu. V letech 1915 – 1922 působil – s přestávkami – v proslulé

Pinkertonově soukromé bezpečnostní a detektivní agentuře.

Období 1918 – 1919 Hammett strávil ve **vojenské službě**, ale do válčící Evropy se již nedostal. Zato **onemocněl** pandemickou španělskou chřipkou a poté tuberkulózou. K jeho vleklým zdravotním potížím přispěly kouření a konzumace alkoholu. Po válce se ve službách Pinkertonů ocitl na **západním pobřeží Států**. V r. 1921 se v San Franciscu oženil s o tři roky mladší ošetřovatelkou z plicního sanatoria **Josephine (Jose) Dolanovou**; měli pak spolu 2 dcery. Slunná Kalifornie, kde rodina žila, svědčila Hammetovu zdraví.

V r. **1922** Hammett začal časopisecky publikovat **detektivní povídky** – především ve specializovaném časopise **Černá maska** (*Black Mask*), ale pak i jinde. Čerpal ze svých životních zkušeností a – výrazně – ze své práce u Pinkertonů. Vytvořil nový žánr detektivní literatury, posléze nazvaný **drsná škola** (*hardboiled fiction*), který je spjat především s americkým prostředím a tvoří polemický protipól anglické, logicko-deduktivní detektivky (jejímž autorům vévodí sir Arthur Conan Doyle a Agatha Christie).

Detektivky drsné školy jsou obdobou dobrodružné, westernové prózy (z amerického Divokého západu), jejíž styl přenáší do moderního velkoměstského prostředí a obohacují jej kriminálními zápletkami, realističtějším pojetím – včetně autenticky znějících dialogů –, zobrazováním sociálně patologických jevů (ovšem bez snahy o mobilizující kritiku), frekvencí erotických motivů apod. **Hrdinové** – ochránci spravedlnosti – pracují zpravidla jako soukromí detektivové: stojí v opozici vůči zločinu i zkorumpované policii. Jsou to osamělí muži mladšího a středního věku, s přirozenou hrdostí a smyslem pro čest, mužně přitažliví také svou odolností, houževnatostí a lapidárním stylem vyjadřování. Hammett volí **objektivní vyprávěčství**; vnitřní život postav můžeme jen odhadovat z jejich až detailně líčeného chování a jednání. Ve stejné době začíná psát podobným stylem – ale na zcela jiná témata – proslulý spisovatel a novinář **Ernest Hemingway** (1899 – 1961), ovšem vedle jeho promyšlené a esteticky vytríbené autorské řeči Hammett působí poněkud kostrbatě.

Vrcholem Hammettovy literární dráhy se stala **pětice románů**, napsaných v rychlém sledu během pouhých 6 let (1929 – 1934), přičemž prostřední z nich, **Maltézský sokol** (1930) s autobiograficky pojatým pátračským hrdinou **Samem Spadem**, se stal ikonickým dílem celého žánru drsné školy. Hammett měl řadu následovníků: nejvýznamnějším zůstává **Raymond Chandler** (1888 – 1959).

V r. **1931** Hammett navázal trvalý intimní vztah s úspěšnou dramatickou **Lillian Hellmanovou** (1905 – 1984). Přesídlili spolu do New Yorku (kde v divadlech na slavné ulici Broadway byly často uváděny Lillianiny hry).

V polovině 30. let Hammett náhle svou intenzivní literární práci ukončil. Jako obecně známý člověk (poutající pozornost i svou společenskou obratností a vzhledem předčasně zešedivělého elegantního muže) se vrhl – společně s Hellmanovou – na **veřejnou činnost** angažovanou **proti fašismu**. Oba měli výrazně **levicové názory** a stali se členy či příznivci několika stejně orientovaných organizací.

Za Druhé světové války se Hammett přihlásil do **armády** a sloužil na aljašských **Aleutských ostrovech** jako dešifrant a armádní publicista.

Když po válce americký veřejný prostor ovládla vlna primitivního antikomunismu (spojená s působením parlamentního **Výboru pro neamerickou činnost**, vedeného senátorem Josephem McCarthym), Hammett i Hellmanová byli zařazeni mezi umělce, kteří na několik let ztratili možnost svobodně publikovat, a Hammett se dokonce ocitl (1951) na 5 měsíců ve **vězení**.

Poté se stáhl do ústraní na venkov a dožil v Lillianině domě na pobřeží. Již se nedokázal vzepnout k novému psaní; v r. 1955 dostal infarkt a o 6 let později zemřel na rakovinu plic. Jako veterán dvou světových válek byl pohřben na proslulém Arlingtonském národním hřbitově u americké metropole Washingtonu.

Filmový přepis Hammettova románu *Maltézský sokol* z r. 1941 je považován za první film žánru *film noir*, který čerpá z expresionismu a jehož odtazitě pochmurné ladění je vizuálně zdůrazněno vysokým kontrastem mezi světlem a převládajícím stínem. Hammettovy příběhy náležejí také k inspiracím dnes populárního subžánru *severská detektivka* (od 1992 se ve Skandinávii každoročně uděluje v tomto oboru cena *Skleněný klíč* – švédsky Glasnyckeln).

V r. 1977 vznikl film *Julie* (režie Fred Zinnemann) podle autobiografické povídky Lillian Hellmanové: Hellmanovou hrála Jane Fonda a Hammetta Jason Robards (oceněn Oscarem).

Některá díla:

Detektivní romány *Rudá žeň* (Red Harvest; 1929), **Prokletí rodu Dainů** (The Dain Curse; 1929), **Maltézský sokol** (The Maltese Falcon; 1930; film 1941: režie John Huston, v hlavní roli Humphrey Bogart), **Skleněný klíč** (The Glass Key; 1930; filmy 1935 a 1942), **Hubený muž** (The Thin Man; 1934).

<https://www.theparisreview.org/blog/2018/09/14/dashiell-hammetts-strange-career/>

<https://cz.pinterest.com/scubabeth51/lillian-hellman/>